

V.2 UZASADNIENIE WYBORU TEMATU WIODĄCEGO I CELÓW STRATEGICZNYCH

Merytoryczne przesłanki wyboru tematów wiodących

Tematy wiodące

Wybór tematów wiodących „*Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich*” oraz „*Wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych, w tym potencjału obszarów należących do sieci Natura 2000*” jako podstawy do budowy Strategii był podyktowany w pierwszym rzędzie jednoznacznymi wynikami konsultacji społecznych, omówionymi szerzej w dalszych częściach niniejszego rozdziału. Ma on jednak także głębokie uzasadnienie merytoryczne. Przyjęcie tych dwóch, prawidłowo rozumianych, tematów wiodących, jest równoznaczne z deklaracją przywiązania do idei zrównoważonego rozwoju, definiowanego jako „*zaspokojenie potrzeb dnia dzisiejszego, które nie ogranicza przyszłym pokoleniom możliwości zaspokojenia ich potrzeb*” (Raport Bruntland, 1987). Pogłębione rozumienie tego, czym w warunkach regionu jest tak rozumiany ekorozwój, ilustruje następująca wizja:

Wizja

**„REGION GABIŃSKO-WŁOCŁAWSKI
MIEJSCEM ZAPEWNIAJĄCYM WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA DZIĘKI
BOGACTWU DZIEDZICTWA PRZYRODY I KULTURY,
DOSTĘPOWI DO EDUKACJI, KULTURY I SPORTU,
GODZIWYM ZAROBKOM I CIEKAWEJ PRACY
ORAZ INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW”**

Alternatywy

Rozwiązanie alternatywne, polegające na przyjęciu za podstawę planowania jednego lub dwóch pozostałych tematów wiodących możliwych do wyboru w ramach programu Leader, doprowadziłoby do skupienia działań w ramach Strategii wyłącznie na życiu gospodarczym, a właściwie na wąskich wycinkach przedsiębiorczości, to jest:

- innowacji – zastosowaniu nowych informacji, know-how i nowych technologii w celu podniesienia konkurencyjności produktów i usług świadczonych na terenach wiejskich
- podnoszeniu wartości lokalnych produktów zwłaszcza przez ułatwienie małym jednostkom produkcyjnym dostępu do rynków dzięki wspólnym działaniom.

Takie zawężenie tematyki uniemożliwiłoby bezpośrednie działania na rzecz rozwiązywania całego szeregu zidentyfikowanych problemów ekologicznych, społecznych i infrastrukturalnych. Ponadto, wiele wskazuje na to, że położenie całego nacisku na innowacje i rozwój produkcji byłoby niezwykle ryzykowne w regionie, w którym branże innowacyjne nie istnieją, poziom wykształcenia jest bardzo niski, a rola podstawowych działań produkcyjnych, tj. przemysłu i rolnictwa, w sposób naturalny maleje kosztem rozwoju usług. Nawet gdyby z czysto technokratycznego punktu widzenia te właśnie kierunki miały stanowić klucz do gospodarczego rozkwitu regionu, to próby odgórnego ich lansowania przez organizację powołaną do wspierania inicjatyw oddolnych musiałyby się zakończyć gospodarczą porażką, a w najlepszym układzie wykluczeniem z uczestnictwa we wspólnej realizacji Strategii całej rzeszy osób aktywnych w innych dziedzinach oraz zaprzeczeniem idei programu Leader.

Cele strategiczne w świetle uwarunkowań rozwoju

Jedna wizja pięć celów

Region gąbińsko-włocławski, podobnie jak każdy inny zamieszkały obszar tej wielkości, jest złożonym tworem gospodarczym, społecznym i kulturowym. Strategiczne cele rozwojowe muszą tą złożoność uwzględniać i nie mogą spłaszczać rzeczywistości do jednego wybranego wymiaru, ponieważ skuteczna realizacja takiej strategii mogłaby przynieść więcej szkód niż korzyści, prowadząc do wzrostu wewnętrznych napięć pomiędzy poszczególnymi elementami skomplikowanej społeczno-gospodarczej układanki. Alternatywą dla takiego jednostronnego podejścia jest wytyczenie kilku wzajemnie spójnych celów, których jednoczesna realizacja będzie wywoływała korzystne efekty synergiczne, ale także zapewniała harmonijność rozwoju regionu. Dla realizacji wizji regionu gąbińsko-włocławskiego przyjęto **pięć zintegrowanych celów strategicznych:**

- 1. Pełne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju oraz aktywizacja życia kulturalnego wsi.*
- 2. Skuteczna ochrona i racjonalne wykorzystanie dziedzictwa przyrody.*
- 3. Ekologizacja rolnictwa.*
- 4. Wzmocnienie i restrukturyzacja sektora turystycznego.*
- 5. Informatyzacja i rozwój gospodarki internetowej.*

Działania w ramach **Celu 1** (*Pełne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju oraz aktywizacja życia kulturalnego wsi*) będą służyły

zachowaniu i umocnieniu dziedzictwa kulturowego, upowszechnieniu dostępu do kultury i sportu oraz szeroko rozumianej edukacji i przyczynią się do integracji społeczności lokalnych. Będą one miały także znaczący wpływ na wykorzystanie potencjału rozwojowego branży turystycznej (Cel 4), która w nieporównanie większym niż dotychczas stopniu będzie mogła budować wizerunek i markę regionu poprzez odwoływanie się do dziedzictwa kultury i bogactwa współczesnej panoramy kulturalnej regionu.

Realizacja przedsięwzięć w ramach **Celu 2** (*Skuteczna ochrona i racjonalne wykorzystanie dziedzictwa przyrody*) będzie w oczywisty sposób wspierała inny aspekt jakości życia w regionie, tj. czyste środowisko i bogactwo przyrody. Wiele działań w tym nurcie, w tym szczególnie działania edukacyjne, będzie także sprzyjało ekologizacji rolnictwa (Cel 3). Równie ważny będzie pozytywny wpływ tych przedsięwzięć na warunki rozwoju branży turystycznej (Cel 4). Jednocześnie, ze względu na to, że wiele projektów proekologicznych w „przestrzeni leaderowskiej” będzie wymagała znacznego zaangażowania i współdziałania różnych osób i środowisk, Cel 2 będzie także sprzyjał integracji społecznej.

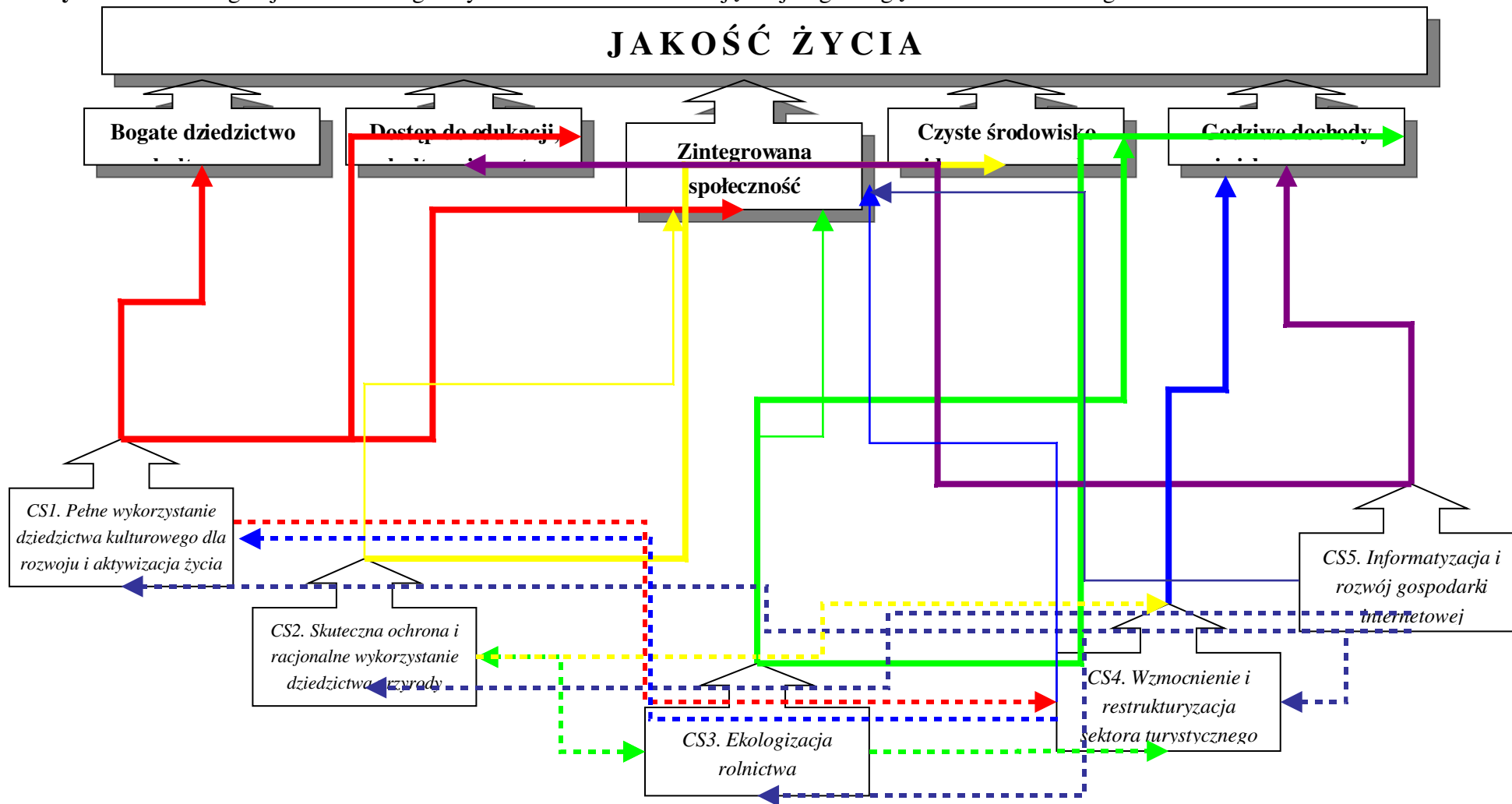
Oddziaływanie przedsięwzięć realizowanych w ramach **Celu 3** (*Ekologizacja rolnictwa*) będzie wielotorowe. Z jednej strony, powinny się one przyczyniać do zwiększenia strumienia dopłat związanych z programami rolno-środowiskowymi, podniesienia konkurencyjności rolnictwa i rozwoju lokalnego przetwórstwa, a tym samym do zapewniania większej liczbie osób godziwych zarobków. Z drugiej strony, poprzez włączenie rolników w aktywną ochronę przyrody, m.in. w ramach programów rolno-środowiskowych, będą one służyły osiągnięciu Celu 2. Zwiększenie podaży atrakcyjnych lokalnych produktów rolno-spożywczych będzie do pewnego stopnia sprzyjać również rozwojowi turystyki (Cel 4). Wreszcie, wiele działań (edukacja, samoorganizacja środowisk producenckich) będzie miało także aspekt integracyjny.

Działania w ramach **Celu 4** (*Wzmocnienie i restrukturyzacja sektora turystycznego*) będą służyły przede wszystkim powiększeniu i dywersyfikacji dochodów. Należy jednak zauważyć, że branża turystyczna, czerpiąc w sposób świadomy z dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego będzie tym samym budowała korzystny klimat dla przedsięwzięć w ramach Celu 1 oraz Celu 2. Współdziałanie różnorodnych podmiotów reprezentujących wszystkie trzy sektory będzie koniecznym warunkiem osiągnięcia celów operacyjnych związanych ze wzmocnieniem i restrukturyzacją sektora turystycznego. Tym samym także Cel 4 będzie sprzyjał procesom integracji społecznej.

Realizacja **Celu 5** (*Informatyzacja i rozwój gospodarki internetowej*) może w ogromnej mierze przyczynić się nie tylko do poszerzenia spektrum wysoko kwalifikowanych zawodów możliwych do uprawiania na wsi ale także zrewolucjonizować dostęp do wiedzy, edukacji i zdobyczy światowej kultury. Zwielokrotnienie tempa pozyskiwania i obiegu informacji przyczyni się jednocześnie do ułatwienia realizacji wszystkich lub niemal wszystkich działań w ramach pozostałych celów strategicznych.

Wzajemne relacje pięciu celów strategicznych oraz ich rolę w realizacji wizji regionu gąbińsko-włocławskiego przedstawia Rys. V.1.

Rysunek V.1. Integracja celów strategicznych i ich wkład w realizację wizji regionu gąbińsko-włocławskiego.

Atuty i słabości Jedną z zasad planowania strategicznego jest budowanie na mocnych stronach i wykorzystywanie szans po to, by usunąć zagrożenia i przezwyciężyć słabości. To podejście, obok warunków brzegowych opisanych w Rozdziale V.1, miało kluczowe znaczenie przy formułowaniu celów Strategii, co ilustrują dalsze akapity niniejszego Rozdziału.

Cel Pierwszy *Pełne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju oraz aktywizacja życia kulturalnego wsi.* Bogate materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe stanowi jeden z najsilniejszych atutów regionu. Jest ono jednak w nikłym stopniu wykorzystywane dla pobudzenia rozwoju społeczno-gospodarczego a jednocześnie poważnie zagrożone niszczycielskim działaniem czasu i przemianami cywilizacyjnymi. Aby wykorzystać ten wciąż jeszcze istniejący potencjał dla budowy nowych produktów turystycznych, nowego wizerunku regionu oraz poczucia wartości i przynależności wśród mieszkańców, trzeba przede wszystkim to dziedzictwo uchronić i temu służą cele operacyjne 1-7.

Z drugiej strony, istotnym problemem obniżającym jakość życia w regionie jest niska, w porównaniu z dużymi ośrodkami miejskimi, atrakcyjność współczesnego życia społeczno-kulturalnego. Wynika ona nie tylko z oczywistego braku dostępu do wielkomiejskich placówek kulturalnych ale również z tego, że w dziedzinie animacji kultury dotąd w regionie nie zrobiono wielu rzeczy, które na wsi można z powodzeniem realizować. Ogólną sytuację pod tym względem utrudniają także niski poziom wykształcenia mieszkańców i atomizacja społeczności lokalnych. Aby choć w części temu zaradzić należy, w granicach „przestrzeni leaderowskiej”, możliwie silnie wspierać indywidualną i grupową ekspresję twórczą na każdym poziomie, a także wszelkie inicjatywy poszerzające ofertę w zakresie kultury i rekreacji oraz sprzyjające społecznej integracji i uczestnictwu w życiu kulturalnym i sportowym. Temu służą cele operacyjne 7-10.

Relacje pomiędzy wynikami SWOT a pierwszym celem strategicznym ilustruje Rys. V.2..

Cel Drugi *Skuteczna ochrona i racjonalne wykorzystanie dziedzictwa przyrody.* Wspaniałe i różnorodne zasoby przyrodnicze regionu są podstawą gospodarki leśnej i rybackiej ale, co ważniejsze także główną atrakcją turystyczną regionu. Walory przyrodnicze są jednak wykorzystywane w bardzo różnym stopniu. Mimo objęcia większości regionu różnymi formami ochrony przyrody,

problemy zanieczyszczenia środowiska i degradacji krajobrazu są tu na tyle istotne, że już znacznie ograniczają możliwości rekreacyjnego wykorzystania wielu atrakcji przyrodniczych i grożą zniszczeniem dalszych. Należy przy tym pamiętać, że ten stan rzeczy uderza nie tylko w branżę turystyczną, ale bezpośrednio w mieszkańców regionu, którzy, inaczej niż turyści, spędzają cały rok w pobliżu brudnej rzeki, nad zagrodzonym jeziorem czy przy zaśmieconej szosie. Źródła tych problemów tkwią niekiedy daleko poza regionem ale w większości wynikają z braków infrastrukturalnych oraz niskiej świadomości i wrażliwości mieszkańców,

Rysunek V.2. Relacje pomiędzy SWOT a Pierwszym Celem Strategicznym.

<p>MOCNE STRONY I SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none">• Charakterystyczny, dobrze udokumentowany i żywy folklor.• Wielopokoleniowe więzi z regionem.• Nadwiślański krajobraz kulturowy.• Architektura ziemiańska.• Wielkie nazwiska polskiej historii i kultury.• Wieloetniczność dziedzictwa• Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.• Organizacje pozarządowe i społecznicy.• Ogóлноeuropejska tendencja do odbudowy lokalnych tożsamości i odrębności kulturowych.• Ogóлноświatowy wzrost znaczenia turystyki kulturowej.• Położenie w sąsiedztwie królewskiego miasta Płocka.• Położenie niedaleko Warszawy, pierwszorzędnej atrakcji kulturowej kraju.• Wsparcie dla trzeciego sektora.• Wsparcie dla inwestycji infrastrukturalnych.• Zmiany priorytetów inwestycyjnych władz gminnych.• System motywacyjny w oświacie <p>SŁABE STRONY I ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none">• Niska atrakcyjność zamieszkania• Wypieranie tradycji lokalnych przez globalną kulturę masową.• Bariery finansowe, prawne i organizacyjne związane z rewitalizacją zabytków.• Niedocenywanie potencjału dziedzictwa kulturowego przez branżę turystyczną i samorządy• Niski poziom wykształcenia mieszkańców	<p>Cel strategiczny 1: <i>Pełne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju i aktywizacja życia kulturalnego wsi</i></p> <p><u>Cele operacyjne:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Odtworzenie i rekompozycja kulturowego krajobrazu nadwiślańskiego2. Harmonizacja zagospodarowania turystycznego z krajobrazem pojeziernym i leśnym3. Wypracowanie i wdrożenie spójnej wizji architektoniczno-przestrzennej wsi pogranicza kujawsko-mazowieckiego4. Przywrócenie zespołom dworskim i pałacowym materialnej świetności i rangi kluczowych ośrodków życia kulturalnego i gospodarczego wsi5. Zachowanie i/lub twórcze wykorzystanie zabytków architektury wiejskiej przemysłowej, inżynierskiej i sakralnej6. Zachowanie lub przywrócenie pamięci historycznej mieszkańców7. Zachowanie lub odtworzenie folkloru i tradycyjnych umiejętności typowych dla regionu8. Rozwój amatorskiej i zawodowej twórczości artystycznej9. Stworzenie atrakcyjnych warunków do powszechnego uczestnictwa dzieci i młodzieży w lokalnym życiu kulturalnym, sportowym i społecznym10. Integracja społeczności lokalnych, budowanie tożsamości regionalnej, otwarcie na świat
---	--

turystów i inwestorów.

Najkosztowniejsze przedsięwzięcia infrastrukturalne, niezbędne dla uzdrowienia sytuacji w zakresie m.in. gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami stałymi, wykraczają poza naturalną przestrzeń działań w ramach programu Leader. Istnieje jednak bardzo szerokie spektrum działań proekologicznych, w których świadomość ekologiczna, inicjatywa oddolna, partnerstwo i organizacja społeczności są równie ważne jak pieniądze, i bez których rezultaty wielkich projektów infrastrukturalnych czasem okazują się nikłe. Właśnie takie działania, komplementarne wobec przedsięwzięć komunalnych, będą realizowane w ramach Celu 2.

Relacje pomiędzy wynikami SWOT a drugim celem strategicznym ilustruje Rys. V.3.

Rysunek V.3. Relacje pomiędzy SWOT a Drugim Celem Strategicznym.

<p>MOCNE STRONY i SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none">• Malowniczość Wisły.• Zalew Włocławski - wielki akwen słodkowodny.• Jeziora Pojezierza Gostynińskiego – „Małe Mazury”.• Lasy gostynińsko- włocławskie.• Bioróżnorodność obszarów wodno-błotnych.• Stosunkowo czyste powietrze.• Rozbudowany system obszarów chronionych• Pomoc finansowa.• Presja na uporządkowanie gospodarki ściekowej Warszawy.• Zmiany świadomości społecznej• Organizacje pozarządowe i społecznicy• Regionalne programy gospodarki odpadami.• Gminne plany ochrony środowiska.• Zmiany przepisów dotyczących gospodarki ściekowej• Prawo ochrony środowiska <p>SŁABE STRONY i ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none">• Monotonia rolniczego krajobrazu.• Zanieczyszczenie wód.• Zaśmiecenie terenu• Niska świadomość ekologiczna.• Poprawa koniunktury w rolnictwie.• Presja inwestorów na cenne tereny.• Zbyt bierna ochrona obszarów cennych przyrodniczo.• Zmiany klimatyczne• Niska atrakcyjność zamieszkania.	<p>Cel strategiczny 2: <i>Skuteczna ochrona i racjonalne wykorzystanie dziedzictwa przyrody</i></p> <p><u>Cele operacyjne:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Rozwój energetyki odnawialnej i poprawa efektywności wykorzystania energii2. Uporządkowanie gospodarki nawozami rolniczymi3. Uporządkowanie gospodarki odpadami4. Uporządkowanie gospodarki ściekowej5. Ochrona cennych gatunków, siedlisk i krajobrazu naturalnego6. Poprawa bilansu wodnego regionu7. Bezpieczne udostępnienie atrakcji przyrodniczych8. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
--	---

Cel Trzeci

Ekologizacja rolnictwa. Rolnictwo jest w dalszym ciągu najważniejszym działem gospodarki regionu i takim pozostanie w przewidywalnej przyszłości, pomimo wielu poważnych problemów, wśród których w pierwszym rzędzie należy wymienić niekorzystną strukturę obszarową i ukryte bezrobocie w gospodarstwach indywidualnych, niski poziom wykształcenia rolników i obiektywnie niekorzystne klimatyczno-glebowe uwarunkowania produkcji. Do tego dochodzą ograniczenia wynikające z objęcia większości regionu formami ochrony przyrody i niewątpliwy konflikt pomiędzy podnoszeniem produktywności konwencjonalnego rolnictwa a ochroną wód i krajobrazu oraz, w konsekwencji, pomiędzy

rolnictwem a turystyką. Konflikt ten wyraźnie nasilił się po wejściu do Unii i wprowadzeniu dopłat obszarowych.

Z drugiej strony, pewne perspektywy daje rolnictwu bliskość wielkomiejskich rynków zbytu, udane próby samoorganizacji środowisk producenckich w regionie, rosnąca świadomość zdrowotna konsumentów i wsparcie ze strony Unii dla działań proekologicznych (dopłaty w ramach programów rolno-środowiskowych). Istnieje duża szansa, że postawienie w takich warunkach na ekologizację rolnictwa złagodzi konflikt z ochroną przyrody i rozwojem turystyki i jednocześnie zwiększy dochodowość gospodarstw, które będą mogły korzystać z dodatkowych dopłat i uzyskiwać wyższe marże za ekologiczne produkty.

Relacje pomiędzy wynikami SWOT a trzecim celem strategicznym ilustruje Rys. V.4.

Rysunek V.4. Relacje pomiędzy SWOT a Trzecim Celem Strategicznym.

<p>MOCNE STRONY i SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none">• Zagłębie truskawkowo-sadownicze• Wsparcie przemian w rolnictwie• Bliskość wielkich ośrodków miejskich• Walory przyrodnicze i kulturowe• Organizacje pozarządowe i społeczniczy <p>SŁABE STRONY i ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none">• Niski poziom wykształcenia mieszkańców• Niekorzystna struktura obszarowa i ukryte bezrobocie w rolnictwie.• Wysoka zależność gospodarki regionu od rolnictwa i finansów publicznych• Niekorzystne warunki produkcji rolnej• Zanieczyszczenie wód i degradacja krajobrazu• Monotonia rolniczego krajobrazu.• Zanieczyszczenie wód.• Niska świadomość ekologiczna.• Poprawa koniunktury w rolnictwie• Zbyt bierna ochrona obszarów cennych przyrodniczo	<p>Cel strategiczny 3: <i>Ekologizacja rolnictwa</i></p> <p><u>Cele operacyjne:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Upowszechnienie informacji i wiedzy fachowej wśród rolników.2. Samoorganizacja środowisk producenckich.3. Promocja żywności ekologicznej wśród potencjalnych odbiorców.4. Stworzenie sieci dystrybucji produktów.5. Podnoszenie jakości produktów.6. Racjonalizacja kosztów produkcji.7. Rozwój lokalnego przetwórstwa.8. Wiązanie agroturystyki z rolnictwem ekologicznym.9. Zachowanie bioróżnorodności
---	--

Cel Czwarty

Wzmocnienie i restrukturyzacja sektora turystycznego. Turystyka silniej niż którakolwiek inna branża regionu ogniskuje nadzieje mieszkańców na pomyślność gospodarczą. Składa się na to szereg czynników. Po pierwsze, turystyka dochody czerpie z zasobów osób z zewnątrz i, w odróżnieniu od np. handlu, nie zależy od płytkiego rynku lokalnego. Po drugie, w przypadku tej dziedziny nietrudno jest dostrzec kontrast pomiędzy tym, co jest a tym, co mogłoby być, a kontrast ten najlepiej świadczy o skali niewykorzystanego potencjału rozwojowego.

Spośród całej gamy atrakcji dziedzictwa dzisiaj eksploatuje się, i to często nadmiernie, jeziora i leśne krajobrazy Pojezierza Gostynińskiego, natomiast Wisła, krajobrazy rolnicze i cała bogata sfera dziedzictwa kultury stanowią w produkcji turystycznym margines. Struktura bazy noclegowej i rynku turystycznego, jaki dotychczas udało się pozyskać, jest niekorzystna.

MOCNE STRONY i SZANSE

- Malowniczość Wisły.
- Zalew Włocławski - wielki akwen słodkowodny.
- Jeziora Pojezierza Gostynińskiego – „Małe Mazury”.
- Lasy gostynińsko- włocławskie.
- Bioróżnorodność obszarów wodno-błotnych.
- Stosunkowo czyste powietrze.
- Rozbudowany system obszarów chronionych.
- Charakterystyczny, dobrze udokumentowany i żywy folklor.
- Wielopokoleniowe więzi z regionem.
- Nadwiślański krajobraz kulturowy.
- Architektura ziemiańska.
- Wielkie nazwiska polskiej historii i kultury.
- Wieloetniczność dziedzictwa.
- Rozwinięty sektor turystyczny.
- Presja na uporządkowanie gospodarki ściekowej Warszawy
- Regionalne programy gospodarki odpadami.
- Gminne plany ochrony środowiska.
- Zmiany przepisów dotyczących gospodarki ściekowej
- Ogólnoświatowy wzrost znaczenia turystyki kulturowej.
- Położenie w sąsiedztwie królewskiego miasta Płocka.
- Położenie niedaleko Warszawy, pierwszorzędnej atrakcji kulturowej kraju.
- Położenie w pobliżu planowanych autostrad

SŁABE STRONY i ZAGROŻENIA

- Niska dostępność, zły stan i słabe zagospodarowanie zabytków.
- Niska lokalna świadomość historyczna mieszkańców.
- Marginalizacja folkloru.
- Chaotyczna architektura współczesna
- Wypieranie tradycji lokalnych przez globalną kulturę masową.
- Bariery finansowe, prawne i organizacyjne związane z rewitalizacją zabytków.
- Niedocenianie potencjału dziedzictwa kulturowego przez branżę turystyczną i samorządy
- Niekorzystna struktura obszarowa i ukryte bezrobocie w

Cel strategiczny 4: **Wzmocnienie i restrukturyzacja sektora turystycznego**

Cele operacyjne

1. Podnoszenie kwalifikacji pracowników sektora turystycznego.
2. Wzbogacenie oferty programowej dla turystów i pełniejsze wykorzystanie atrakcji naturalnych i kulturowych, w tym rzeki Wisły.
3. Poprawa informacji turystycznej i dostępności atrakcji turystycznych.
4. Turystyczna promocja i marketing regionu.
5. Restrukturyzacja istniejącej bazy turystycznej.

W ramach Celu 4 problemy te będą przewyżczone poprzez:

- pełniejsze i bardziej racjonalne wykorzystanie atrakcji przyrodniczych i kulturowych regionu do tworzenia produktu turystycznego,
- lepsze wykorzystanie bliskości wielkich rynków turystycznych (Warszwa, w tym klienci zagraniczni)
- wykorzystanie rosnącej popularności turystyki kulturowej i różnych form turystyki kwalifikowanej związanej z przyrodą, a także wzrost udziału w rynku konferencyjnym.

Sprzyjać temu będą lokalne i ponadlokalne inwestycje w ochronie środowiska oraz poprawa połączeń drogowych z największymi aglomeracjami kraju.

Z drugiej strony, taka restrukturyzacja turystyki będzie miała katalityczny wpływ na niezbędne działania w zakresie ochrony dziedzictwa kultury oraz na realizację działań proekologicznych.

Jednym z rezultatów racjonalnego rozwoju turystyki powinna być poprawa sytuacji w gospodarstwach rolnych poprzez stworzenie możliwości odejścia części osób z rolnictwa i generowania dodatkowych dochodów w samych gospodarstwach.

Relacje pomiędzy wynikami SWOT a czwartym celem strategicznym ilustruje Rys. V.5

Cel Piąty

Informatyzacja i rozwój gospodarki internetowej. Rewolucja teleinformatyczna, nie do pomyślenia jeszcze dwie dekady temu, otworzyła przed obszarami wiejskimi perspektywę zupełnie nowych rozwiązań bardzo starych problemów.

Rysunek V.6. Relacje pomiędzy SWOT a Piątym Celem Strategicznym.

<p>MOCNE STRONY i SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none">• Rewolucja teleinformatyczna.• Pomoc finansowa.• Świadomość władz lokalnych.• Lokalne i regionalne programy inwestycyjne <p>SŁABE STRONY i ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none">• Niski poziom wykształcenia mieszkańców.• Niska zdrowotność.• Niekorzystna struktura obszarowa i ukryte bezrobocie w rolnictwie.• Wysoka zależność gospodarki regionu od rolnictwa i finansów publicznych.• Niedostatki sektora turystycznego.• Nieobecność branż innowacyjnych i wykorzystujących nowe technologie• Niska atrakcyjność zamieszkania.• Niedostatki infrastruktury technicznej	<p>Cel strategiczny 5: <i>Informatyzacja i rozwój gospodarki internetowej</i></p> <p><u>Cele operacyjne</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Upowszechnienie dostępu do komputerów i Internetu.2. Upowszechnienie umiejętności korzystania z komputerów i Internetu.3. Upowszechnienie kształcenia przez Internet.4. Tworzenie miejsc pracy w gospodarce internetowej.
--	--

Internet to możliwość niemal nieograniczonego dostępu do bieżących informacji, ale także światowej literatury, wiedzy akademickiej i formalnej edukacji. To także możliwość uprawiania wielu atrakcyjnych zawodów, które dotychczas wymagały zamieszkania w mieście albo po prostu kilkanaście lat temu jeszcze nie istniały. Poprzez wykorzystanie tych perspektyw, realizacja

Celu 5 przyczyni się między innymi do podniesienia poziomu wiedzy i wykształcenia mieszkańców, tworzenia miejsc pracy poza rolnictwem, poprawy dostępu do kultury światowej, a nawet, poprzez dostęp do wiedzy medycznej, a być może i poradnictwa medycznego, do poprawy zdrowotności mieszkańców.

Relacje pomiędzy wynikami SWOT a piątym celem strategicznym ilustruje Rys. V.6.

Konsultacje

Szczegółowy opis konsultacji społecznych związanych z tworzeniem Strategii przedstawiono w Rozdziale V.3. Poniżej zawarto jedynie kluczowe informacje o roli konsultacji w formułowaniu tematów wiodących, celów strategicznych, celów operacyjnych i projektów w ramach Strategii.

Analiza

Analiza sytuacji w regionie była przedmiotem 11 spotkań wstępnych, gdzie dyskutowano całokształt sytuacji w poszczególnych gminach, oraz 6 warsztatów tematycznych, gdzie szczegółowej analizie poddano następujące obszary: dziedzictwo kulturowe, ochrona środowiska, rolnictwo, turystyka i informatyzacja.

Już cykl spotkań wstępnych wniósł znaczny wkład w ustalenie, w jaki sposób mieszkańcy postrzegają region. W trakcie swobodnych i tematycznie nie ukierunkowanych dyskusji mieszkańcy tworzyli analizę SWOT dla swoich gmin. Wyniki z gmin uporządkowano, grupując poszczególne wskazania w kategorie tematyczne (np. dziedzictwo naturalne, turystyka, finanse itd..) i zebrano w Tabeli V.1 Ta postawiona „na gorąco” diagnoza była następnie korygowana i uściślana w trakcie warsztatów tematycznych i prac kameralnych, natomiast jej zasadnicze rysy, jako trafne, pozostały nie zmienione.

Tematy wiodące

Tematy wiodące Strategii ustalono w drodze głosowania uczestników jedenastu otwartych spotkań wstępnych, przeprowadzonych we wszystkich gminach regionu.

Cele strategiczne

Pięć celów strategicznych zostało po raz pierwszy wstępnie sformułowanych w trakcie warsztatów tematycznych dotyczących dziedzictwa kulturowego. Sposób ujęcia celów strategicznych oraz ich wzajemne relacje były dyskutowane także podczas wszystkich następnych

warsztatów a następnie w trakcie spotkań grupy założycielskiej Fundacji AKTYWNI RAZEM, Rady Fundacji oraz Zarządu Fundacji. Należy podkreślić, że pierwotny wybór celów strategicznych opierał się na wynikach analizy SWOT przeprowadzonej podczas spotkań wstępnych (tab. V.1), wynikach prac kameralnych oraz na analizie licznych propozycji projektów zgłoszonych w trakcie 11 spotkań wstępnych. Warto podkreślić, że niemal setki pomysłów na przedsięwzięcia służące rozwojowi regionu tylko jeden (budowa drukarni papierów wartościowych) nie zmieściłby się w żadnym z ostatecznie przyjętych pięciu celów strategicznych. Zdecydowanie najwięcej (po 49%) propozycji odpowiadało Celowi 1 (*Pełne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju i aktywizacja życia kulturalnego wsi*) oraz Celowi 4 (*Wzmocnienie i restrukturyzacja sektora turystycznego*). Nieco mniej projektów (25%) mieściło się w zakresie tematycznym Celu 2 (*Skuteczna ochrona i racjonalne wykorzystanie dziedzictwa przyrody*) a stosunkowo najmniej (odpowiednio 13% i 8%) dotyczyło działań odpowiadających Celowi 3 (*Ekologizacja rolnictwa*) i Celowi 5 (*Informatyzacja i rozwój gospodarki internetowej*). Znaczna część proponowanych projektów odnosiła się do tematyki ujętej w więcej niż jednym celu strategicznym.

Tabela V.1. Analiza SWOT dla regionu, przeprowadzona przez uczestników 11 wstępnych spotkań w gminach; liczby oznaczają % wskazań różnych dziedzin przez uczestników spotkań.

MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
Dziedzictwo naturalne	29	Niedostatki branży turystycznej	23
Dziedzictwo kulturowe	24	Problemy ekologiczne	20
Ludzie i infrastruktura społeczna	20	Infrastruktura techniczna	19
Turystyka	16	Ludzie i infrastruktura społeczna	11
Położenie geograficzne	7	Inne	11
Infrastruktura techniczna	5	Bezrobocie	8
		Rolnictwo	3
		Emigracja	2
		Naturalne warunki produkcji rolnej	2
		Finanse	2
SZANSE		ZAGROŻENIA	
Rozwój infrastruktury technicznej	24	Problemy ekologiczne	33
Prawo i polityka państwa	21	Prawo i polityka państwa	33
Środki pomocowe	14	Kłęski żywiołowe	17
Wzrost wartości produktów lokalnych	10	Emigracja	7
Ponadregionalne procesy gospodarcze	7	Finanse	7
Prozdrowotne i proekologiczne mody	7	Inne	3
Ponadregionalne trendy w turystyce	7		
Suburbanizacja	7		
Dziedzictwo naturalne	2		

Cele operacyjne

Listy celów operacyjnych w ramach poszczególnych celów strategicznych były opracowywane w trakcie sześciu warsztatów tematycznych z udziałem przedstawicieli zainteresowanych środowisk. Wtedy też dyskutowano o tym, jakiego typu działania można by realizować w ramach indywidualnych celów operacyjnych. Szczegółowe ustalenia dotyczące celów operacyjnych były następnie przedstawiane i dyskutowane w trakcie spotkań grupy założycielskiej Fundacji AKTYWNI RAZEM, Rady Fundacji oraz Zarządu Fundacji.

Podprojekty

Wszystkie podprojekty przewidziane do realizacji w Schemacie II stanowią skonkretyzowanie propozycji zgłoszonych i dyskutowanych podczas jedenastu spotkań wstępnych i sześciu dwudniowych warsztatów tematycznych. Wszystkie one były także przedstawiane i dyskutowane na forum zebrań założycielskich Fundacji AKTYWNI RAZEM oraz posiedzeń Rady oraz Zarządu Fundacji.